

EELHINNANG

Keskkonnaamet annab keskkonnamõju hindamise (KMH) eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 6¹ lõige 3). Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded“.

1. Kavandatav tegevus

1.1. Tegevuse iseloom ja maht

Tallinna Spordikeskus (registrikood 75015982, aadress Harju maakond, Tallinn, Kesklinna linnaosa, Juhkentali tn 12, 10132) esitas 20.03.2025 Keskkonnaametile (edaspidi *loa andja*) vee erikasutuse keskkonnaloa taotluse (edaspidi *keskkonnaloa taotluse*) pinnavee võtmiseks Pirita jõest (Eesti Looduse Infosüsteemi (edaspidi *EELIS*) kood VEE1089200) (taotlus nr T/KL-1028209)¹. Taotlus on registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 20.03.2025 menetluse nr M-131710 all. Nõuetele vastav taotlus esitati 30.04.2025 (taotlus nr T-KL/1028209-2)².

Keskkonnaluba taotletakse Harju maakonnas Tallinna linnas Pirita linnaosas Kloostrimetsa tee 34 kinnistul (registriosa nr 10088550, katastritunnus 78401:101:3238) Pirita jõest (Eesti Looduse Infosüsteemi (edaspidi *EELIS*) kood VEE1089200) pinnavee võtmiseks 2112 m³/d. Pirita jõest soovitakse võtta vett kunstlume tootmiseks. Kunstlumi laotatakse Pirita Spordikeskuse ja Lükati suusasilla vahel asuvalle Pirita terviserajale. Veeluba (edaspidi ka *keskkonnaluba*) on kohustuslik, kui võetakse pinnavett, sealhulgas jääd, enam kui 30 m³/ööpäevas (veeseadus § 187 p 1). Veeseaduse (edaspidi *VeeS*) § 191 lõike 1 kohaselt annab veeloa Keskkonnaamet.

Pinnavee võtmine ei ole KeHJS § 6 lõike 1 kohaselt olulise mõjuga tegevus, kuid Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu“ § 15 punkti 8 kohaselt kuulub antud tegevus valdkondade hulka, mille korral tuleb kaaluda keskkonnamõju hindamise algatamise vajalikkust. Seetõttu tuleb loa taotlusega planeeritavale tegevusele anda vastavalt KeHJS § 6 lõikele 2 eelhinnang, selgitamaks kas planeeritaval tegevusel on oluline keskkonnamõju.

1.2. Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega

Kavandatava tegevusega seonduv järgmised strateegilised arengudokumendid on järgmised:

Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava

- Eestis on moodustatud veemajanduskavad Lääne-Eesti vesikonnale, Ida-Eesti vesikonnale ja Koiva vesikonnale.

¹ Registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 20.03.2025 dokumendina nr DM-131710-1.

² Registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 30.04.2025 dokumendina nr DM-131710-3.

- Vesikonna veemajanduskava koostamisel lähtuti Euroopa Parlamendi ja nõukogu veepoliitika raamdirektiivis (2000/60/EÜ) ja veeseaduses sätestatud eesmärkidest ning nõuetest.

- Veepoliitika raamdirektiiv seab veekaitse põhieesmärgiks kõikide vete hea seisundi saavutamise. Selle eesmärgi saavutamiseks rakendatakse valgalapõhise veemajanduse põhimõtteid, mille osaks oli ka veemajanduskavade koostamine.

Kavandatav tegevus on otseselt seotud Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskavas käsitletud vooluveekogumiga Pirita_4 (kood 1089200_4, Pirita Vaskjalalt suudmeni). Keskkonnaministri 07.10.2022 käskkirjaga nr 357 „Veemajanduskavad ja meetmeprogramm lisadega“³ (2022-2027) on kinnitatud Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava 2022-2027 (edaspidi *VMK*). VMK on Pirita_4 vooluveekogumi seisund hinnatud halvaks. Veemajanduskomisjonile esitatud seletuskirja lisatabel Eesti pinnaveekogumite seisundi 2023. a vahehindangu kohta „Eesti veekogumite koondseisundi, ökoloogilise seisundi või ökoloogilise potentsiaali ja keemilise seisundi 2023.a. ajakohastatud hinnang“ kohaselt oli Pirita_4 vooluveekogumi koondseisund⁴ 2023. aastal halb. Ökoloogiline seisund on 2023. aastal hinnatud heaks. Halva seisundi põhjuseks keemiline seisund, mille põhjuseks on märgitud varasemalt elavhõbe elustikus ja benso(a)püreen ning perfluorooktaansulfonaat vees.

Harju maakonnaplaneeringus 2030+⁵ on Pirita jõorg väärtuslike loodus- ja puhkemaastikute nimekirjas (tabel 1. nr 16, kaart „Ruumilised väärtused“).

Tallinn 2035 Arengustrateegias on strateegiliseks sihiks „Terve Tallinn liigub“, mille eesmärgiks on sporditaristu ja -teenuste arendamine ning aktiivse eluviisi kasulikkuse teadvustamine⁶.

Pirita linnaosa üldplaneeringu kohaselt on Pirita jõe MKA muu hulgas määratud avalikult kasutatavaks puhkealaks, kus prioriteet on looduskeskkonna säilitamine ning elanikele puhke- ja virgestusvõimaluste pakkumine. Samas on märgitud vajalikuks meetmeks maastikukaitseala intensiivselt külastatavate piirkondade tallamiskahjustuste vähendamine⁷.

1.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarad, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Pirita jõgi (EELIS kood VEE2040740) on Keskkonnaportaali andmetel osaliselt avalikult kasutatav veekogu.

Kloostrimetsa tee 34 maaüksuse pindala on 742989 m² ja maakasutuse sihtotstarve on maatulundusmaa 90% ja veekogude maa 10%.

Kinnistu piirneb põhjast ja idast transpordimaaga, lõunast Pirita jõega ja läänest üldkasutatava maaga.

³ <https://kliimaministeerium.ee/veemajanduskavad-2022-2027>.

⁴ <https://keskkonnaportaal.ee/et/teemad/vesi/pinnavesi/pinnaveekogumite-seisundiinfo>.

⁵ Hendrikson&Co, töö nr 1988/13. Arvutivõrgus kättesaadav: <https://maakonnaplaneering.ee/maakonna-planeeringud/harjumaa/harju-maakonnaplaneering-2030/>.

⁶ <https://strateegia.tallinn.ee/>.

⁷ Kehtestatud Tallinna Linnavolikogu 17.09.2009 otsusega nr 179. Arvutivõrgus kättesaadav: <https://www.tallinn.ee/et/ruumiloome/pirita-linnaosa-uldplaneering-kehtestatud>.

Kunstlume tootmise asukoht asub Pirital, Lükati luhal suusasilla kõrval. Kunstlumi laotatakse Pirita terviserajale. Lumekahurite abil toodetakse lumi hunnikusse ja seejärel veetakse terviserajale (täpsemalt kirjeldatud peatükis 2.3.).

Lähimad hooned jäävad ca 150 meetri raadiusesse.

Pirita jõe pikaajaline keskmine vooluhulk Kloostrimetsa lävendis on 7,29 m³/s, seega on tegemist veerohke jõega⁸. Kunstlume tootmiseks soovitakse võtta Pirita jõest vett 2112 m³/d ehk 0,0245 m³/s.

Pirita jõest on teada järgmise 29 kalaliigi (lõhe, meriforell, jõeforell, haug, meritint, angerjas, särg, teib, turb, säinas, lepamaim, rünt, roosärg, linask, viidikas, tippviidikas, latikas, nurg, koger, hõbekoger, vimb, hink, trulling, luts, ogalik, luukarits, ahven, kiisk ja võldas) ning 2 sõõrsuuliigi (jõesilm ja ojasilm) esinemine. Lisaks eeltoodud teadaolevale 31 liigile, on tõenäoline, et jõe alamjooksule tõusevad kudema merisiig ja ning suudme-eelsesesse jõeossa võib siseneda lest⁹.

Kalastiku seiret on Pirita_4 vooluveekogumis teostatud 2020. aastal¹⁰ Narva mnt seirekohas, kus seire tulemusel hinnati kalastiku seisund väga heaks (JKI¹¹ 0,92). Registreeriti 11 liiki : lõhe, forell, silmuvastsed, võldas, hink, haug, lepamaim, särg, viidikas, trulling, ahven. Indikaatorliikidest leidus arvukalt lõhet, forelli ja võldast, vähearvukalt hinku ja silmuvastseid, puudus tippviidikas. Tüübispetsiifilistest liikidest registreeriti arvukalt haugi, lepamaimu, särge, viidikat ja trullingu, vähearvukalt ahvenat. Varem selles kohas kalastikku seiratud ei ole. 2014. aastal on kalastikku uuritud ca 3 kilomeetrit ülesvoolu Peterburi tee läheduses ja ca 5 kilomeetrit allavoolu Lükati silla juures. Seisund kalastiku põhjal oli Peterburi tee juures keskine (kesise ja hea piiril) ja Lükati silla lähedal hea (JKI vastavalt 0.38 ja 0.44).

Taotluse kohaselt on kunstlund Pirita terviseradade tarbeks seal toodetud pea 20 aastat. Seega ei too see üldisemas plaanis kaasa maakasutusega kaasnevaid muutusi.

1.4. Tegevuse energiakasutus

Kunstlume tootmiseks kasutatakse pumpasid: etteandepump 6 kW ja kõrgsurvepumbad 28 ja 30 kW. Vee tarbimine sõltub suuresti välisõhu temperatuurist, sest sellest sõltub kui mitu kraani saab lumekahuril kasutada. Kahuri tootja arvutuse põhjal laseb 1 kahur -6 kuni -8 kraadi juures läbi vett 300-400 liitrit minutis, -10 kuni -12 kraadi juures on kahuri poolt läbilastava veekoguse hulk 450 -550 liitrit minutis.

1.5. Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Taotletava tegevuse mõjuala on lokaalne ega ulatu kaugemale tegevuse asukohast.

⁸ OÜ Maves, Tallinn 2019, „Eksperthinnang Maanteeameti sademevee väljalaskudele võttes aluseks omaseire andmed ja tellitud veeseire uuringud“, punkt 6.2.2, lk 34.

⁹ Maves, AS, K&H AS, 2007 Tartu „Pirita jõel paiknevate Nehatu, Loo, Paritõkke ja Vaskjala alumise paisudele kalapääsude rajamise keskkonnamõju hindamine“, punkt 4.2.4, lk 16. Arvutivõrgust kättesaadav: <https://registerdok.keskkonnaportaal.ee/getdok/2116858093>.

¹⁰ Eesti Keskkonnauuringute Keskus OÜ, 2021 Tartu „Jõgede hüdrobioloogiline seire ja uuringud 2020“, punkt 3.1.14, lk 79. Arvutivõrgust kättesaadav:

<https://kese.envir.ee/kese/downloadReportFile.action?fileUId=22434708&monitoringWorkUId=19093660>.

¹¹ JKI-jõgede kalastiku indeks.

Ajutine häiring tekib kunstlume transportimisel kopplaaduritega suusarajale, millega kaasneb ajutine müra ja ajutine õhusaastus masinate heitgaaside näol.

Samuti kaasneb teatud määral müra ka pumpade ja lumekahuri töötamisel, kuid eeldatavalt ei ületa see kehtestatud müra normtasemeid.

Tegemist on häiringutega, mille leevendamine on tavapärase ehitusprotsessi osa (nt mürarikaste ehitustööde ajastamine päevasele ajale, masinate tehnilise korrasoleku tagamine, jms) ja leevendusmeetmete rakendamisel ei ole põhjust eeldada olulise mõju avaldumist

Valguse, soojust, kiirgust, vibratsiooni ja lõhna reostust kunstlume tootmisega ei kaasne.

1.6. Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Kunstlume tootmisega ei kaasne jäätmete teket.

1.7. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Pinnavee võtmisega ei kaasne otseselt avariilukord. Vee võtmisel kasutatakse elektrienergiat töötavat pumpa, et vältida võimalikku kütusereostuse ohtu. Võimalikud avariilukorrad on seotud ehitismehhanismide veeläheduses töötamisega. Kõige suuremaks riskiteguriks on masinate tööga kaasneda võiv pinnase või vee reostus. Kui ei kasutata töökorras masinaid ning ei pöörata piisavalt tähelepanu võimalikule tehnikast lähtuval reostusele, võib vette või pinnasesse sattuda naftasaaduseid. Avariide vältimiseks tuleb pidevalt jälgida masinate tehnilist korrasolekut. Vältida tuleb kütte ja määrdeainete sattumist maapinnale ja vette.

1.8. Tegevuse seisukohast asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide oht, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide oht teaduslike andmete alusel

Tegevuse seisukohast asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohtu ei ole.

2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

2.1. Olemasolev ja planeeritav maakasutus ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Keskkonnaloa taotlus esitati Harju maakonnas Tallinna linnas Pirita linnaosas Kloostrimetsa tee 34 kinnistul (registriora nr 10088550, katastritunnus 78401:101:3238) Pirita jõest (Eesti Looduse Infosüsteemi (edaspidi *EELIS*) kood VEE1089200) pinnavee võtmiseks 2112 m³/d. Veevõtt toimub I ja IV kvartalis.

Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist mõju keskkonnale, kuna kunstlume tootmisega on tegeldud juba aastaid ja keskkonnaloa taotlemise käigus ei kavandata muid tegevusi, mis võiks mõjutada ümbritsevat keskkonda.

2.2. Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Kuna kunstlund on seal toodetud juba aastaid siis tegevusega ei kaasne täiendavaid muutusi keskkonnale.

OÜ Eesti Keskkonnauuringute Keskuse poolt viidi 2023. aastal riikliku keskkonnaseire programmi pinnavee seire allprogrammi raames Pirita_4 vooluveekogumil seire¹². Seire teostati Lükati silla juures, kus asub pidevseirejaam (: SJA5140000). Aastal 2023 määrati Pirita jõe veeproovidest füüsikalisi-keemilisi kvaliteedinäitajaid ja raskmetalle 12 korda. Seire tulemusel oli Pirita_4 vooluveekogumi füüsikalisi-keemiline (edaspidi *FÜKE*) koondmäärang 2023. aastal väga hea. *FÜKE* koondmäärangud on püsinud läbi aegade väga heas ja heas ökoloogilises seisundiklassis. Üldläämmastiku aasta keskmised kontsentratsioonid on olnud heas ja kesises ökoloogilises seisundiklassis. Pirita jõe Lükati silla seirepunktist mõõdetud raskmetallide maksimaalsed sisaldused ja aasta keskmised sisaldused jäid väga heasse klassi (arsen, kroom, tsink ja vask) ja heasse seisundiklassi (baarium).

2.3. Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõearsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kinnistutel ei paikne märgalasid, pinnavorme ega metsi, mis saaksid olla kavandatava tegevuse tõttu mõjutatud.

Pirita jõe valgala on 1977,8 km². Jõgi saab alguse Harjumaal Kose vallas Saarnakõrve külas ja suubub Tallinna reidi (EELIS kood VEE3134030). Pirita jõgi kuulub Lääne-Eesti vesikonda.

Pirita jõel on moodustatud keskkonnaministri 16.04.2020 määruse nr 19 "Pinnaveekogumite nimekirja, pinnaveekogumite ja territoriaalmeri seisundiklasside määramise kord, pinnaveekogumite ökoloogiliste seisundiklasside kvaliteedinäitajate väärtused ja pinnaveekogumiga hõlmamata veekogude kvaliteedinäitajate väärtused" (edaspidi määrus nr 19) lisas 1 neli vooluveekogumit: Pirita lähtest Sae paisuni (Pirita_1), Pirita Sae paisust Kuivajõeni (Pirita_2), Pirita Kuivajõe Vaskjalani (Pirita_3) ja Pirita Vaskjalalt suudmeni (Pirita_4). Kunstlume tootmiseks soovitakse võtta vett Pirita_4 vooluveekogumist. Pirita_4 veekogu tüüp on heledaveelised ja vähese orgaanilise aine sisaldusega (KHTMn 90%-ne väärtus alla 25 mgO/l) jõed (V2B).

Pirita jõe kaldal kehtib looduskaitse seaduse järgi kalda piiranguvöönd 100 meetrit. Kalda kaitse eesmärk on rannal või kaldal asuvate looduskoosluste säilitamine, inimtegevusest lähtuva kahjuliku mõju piiramine, ranna või kalda eripära arvestava asustuse suunamine ning seal vaba liikumise ja juurdepääsu tagamine. Ranna- ja kalda ehituskeeluvöönd on Pirita jõel 50 meetrit. Ehituskeeluvööndis on uute hoonete ja rajatiste ehitamine üldjuhul keelatud.

Kunstlume tootmine toimub Pirita jõeoru maastikukaitseala (EELIS kood KLO1000216) Lükati piiranguvööndis (EELIS kood KLO1100737), kus kehtiv kaitsekord on sätestatud Vabariigi Valitsuse 15.12.2005 määruses nr 312 „Pirita jõeoru maastikukaitseala kaitse-eeskiri” (edaspidi *kaitse-eeskiri*). Kaitse-eeskirja kohaselt on Pirita jõeoru maastikukaitseala kaitse-eesmärk Pirita jõeoru, sealsete terrasside, paljandite ja taimekoosluste ning metsade kaitse, looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse¹³. Lükati piiranguvööndis säilitatakse ja taastatakse lamminiidu kooslusi¹⁴. Pirita jõeoru

¹² OÜ Eesti Keskkonnauuringute Keskus, Tartu 2024, Jõgede seire 2023.a. Arvutivõrgus kättesaadav: <https://kese.envir.ee>.

¹³ Kaitse-eeskiri § 1 lg 1.

¹⁴ Kaitse-eeskiri § 5 lg 3.

maastikukaitseala kuulub ühtlasi Natura 2000 looduslade võrgustikku Pirita loodusala (EELIS kood RAH0000039).

Keskkonnaameti 25.01.2023 korraldusega nr 1-3/23/20 on kinnitatud Pirita jõeoru maastikukaitseala kaitsekorralduskava.

Eesti looduse infosüsteemi (EELIS, Keskkonnaagentuur) kohaselt on piirkonnas inventeeritud Natura elupaigatüübid aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510) ning jõed ja ojad (3260). Pärandniidud on loodusliku elustikuga kooslused, mis on arenenud pikaajase mõõduka karjatamise ja/või niitmise tulemusel. Pärandniidul on väljakujunenud taimestik, mulla-elustik kui ka elustik maapealses osas. Kunstlume pikaajaline laotamine pärandniidule võib selle seisukorda mõjutada, kuna sellega võib kaasna mulla tihenemine ja taimestiku tallamine.

Esialgne lume hoiustamine toimub Lükati veevõtukohast loodes paikneval terviseraja vahel asuval alal. Kunstlumi laotatakse püsiva külmaga, mil maapind on külmunud, seega ei kahjustata taimkatet mehaaniliselt ega ei tihendata pinnast. Sõltuvalt ilmatingimustest kestab lumetootmine keskmiselt 1-2 nädalat ning lumehoid koos transpordiga on lühiajaline, kuni 3-4 nädalat. Peale esialgset lume tootmist Lükati lumetootmiskohale toimub lume transportimine Pirita terviseraja suusaradadele. Kunstlume transportimine toimub terviseradadel, mis võimaldab tööde käigus vältida rööbastete teket. Lume tootmine viiakse läbi vastavalt vajadusel, aga valdavalt 1-2 korda aastas talvise puhkeperioodi faasis (novembrist veebruarini), mil kahjustusohu on väiksem.

Toomas Kuke koostatud eksperthinnagu⁸ kohaselt ei avalda talvine lumetootmine elupaigale ohtu, kuivõrd seda tehakse väljaspool vegetatsiooniperioodi ning kunstlumi viiakse alalt ära.

Seega, kuna kunstlumi toodetakse vaid ajutiselt pärandniidule ja see transporditakse kiirelt kõrvalolevatele suusaradadele, siis olulist mõju niidukooslusele ei ole.

Täiendavalt on alal inventeeritud III kaitsekategooria kaitsealuse linnuliigi rukkirääk (*Crex crex*) elupaik. Pirita jões on inventeeritud III kaitsekategooria kaitsealuste liikide hink (*Cobitis taenia*) ja võldas (*Cottus gobio*) ning II kaitsekategooria kaitsealuse liikide paksukojaline jõekarp (*Unio crassus*) elupaigad. Täiendavalt on Pirita jõe kaldal inventeeritud II kaitsekategooria kaitsealuste liikide veelendlane (*Myotis daubentonii*), tiigilendlane (*Myotis dasycneme*) ja põhja-nahkhiir (*Eptesicus nilssonii*) elupaigad. Looduskaitseseadus (edaspidi LKS) sätestab, et kaitsealuse loomaliigi isendi püüdmine ja tahtlik häirimine paljunemise, poegade kasvatamise, talvitumise ning rände ajal on keelatud¹⁵.

Kaitsealal on keelatud looduslike veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmine¹⁶. Kaitsealustele kalaliikidele Pirita jões võib drastiline veetaseme vähenemine mõjuda negatiivselt. Pirita jõgi kuulub lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistusse Sae paisust suubumiseni merre¹⁷.

Keskkonnaamet on palunud esitada ekspertarvamuse, milles on analüüsitud taotletava tegevuse mõju Pirita jõele ja veerežiimile, kaitstavatele kalaliikidele, sh lõhilaste kudealadele, ning ka veekvaliteedile (ekspertarvamust on käsitletud punktis 3.7).

¹⁵ Looduskaitseseadus § 55 lg 6.

¹⁶ Kaitse-eeskiri § 7 lg 1 p 2.

¹⁷ Keskkonnaministri 15.06.2004 määrus nr 73 „Lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistu“ § 2 p 71.

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud.

Maa- ja Ruumiameti kaardirakenduse „Kultuurimälestised“ andmetel ei ole Kloostrimetsa tee 34 kinnistul kultuurimälestisi.

2.4. Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Kavandatavate tööde piirkond piirneb üldkasutatava maa, veekogude maa, transpordimaa ja elamumaa sihtotstarbega kinnistutega.

Keskkonnaloa taotluse kohaselt ei lisata lumetootmise protsessi käigus veele lisaaineid ning õhku paisatud lumekristallide koostis vastab Pirita jõest pumbatud vee koostisele.

Tegevusel või olla mõju tegevuskoha ja piirnevate kinnistute õhuniiskusele lumetootmise perioodil. Õhuniiskus, veeaur ja lumeosakesed ei kuulu keskkonnaloaga reguleeritava õhukvaliteedi normide alla.

Peenikesed osad, mis õhus külmuvad, võivad kanduda soodsa tuulesuuna korral ümbruskonnas asuvatele hoonetele ning kinnituda hoone pindadele. Niiskuse võimalikust mõjust hoone pinnale tulenev fassaadi puhastamise vajaduses ning varaliste mõjude hüvitamine kuulub eelkõige kinnistuomaniku ja taotleja tsiviilõiguslikku suhtesse ning seda ei käsitleta ega reguleerita keskkonnaloas.

Kavandataval tegevusel (pinnavee võtmine) puudub otsene mõju inimese tervisele ja heaolule.

Tegevusel on kaudne positiivne mõju sotsiaalsete vajaduste ning inimeste tervise edendamise seisukohalt edendades aktiivset eluviisi ning pakkudes tervikpildina väärtust avalikult kasutatava puhkealana.

3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele

Alljärgnevalt on toodud kavandatava tegevuse keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

3.1. Mõju suurus

Valguse, soojuse, kiirguse ja lõhna reostust Pirita jõest vee võtmisega ümbruskonnale eeldatavalt ei kaasne. Tegevusega ei kaasne saasteainete heidet välisõhku ega märkimisväärset müra, mis põhjustaks pöördumatuid muutusi antud piirkonnas.

3.2. Mõju ulatus, näiteks geograafiline ala ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus

Tegevuse mõju ulatus on lokaalne, kuna kavandatava tegevuse käigus toimub ajutine vee võtmine kunstlume tootmiseks. Kalastiku ekspert Martin Kesler on andnud ekspertarvamuse, mille kohaselt veevõtt Pirita jõest kunstlume tootmiseks ei ole ohuks seal kaitstavale vee-elustikule ja jõeliselastele elupaikadele. Vee elustiku seisukohast on jõe vooluhulk kriitilise tähtsusega suvisel madalvee perioodil (juunist septembri lõpuni). Kavandatud vee võtmine, aga toimub hilissügisel ja talve esimeses pooles, mis on Eesti piikonna jõgedes üks veerikkamaid perioode.

3.3. Mõju ilmnemise tõenäosus ja aeg

Olulisi mõjusid tegevusega ei kaasne, kuna säilitatakse olemasolev olukord.

3.4. Mõju laad, tugevus, kestus, sagedus ja pöördumus

Kavandatava tegevuse mõju on tulenevalt tegevuse iseloomust ja ulatusest lokaalne. Pirita jõe pikaajaline keskmine vooluhulk Kloostrimetsa lävendis on 7,29 m³/s, seega on tegemist veerohke jõega¹⁸. Kunstlume tootmiseks soovitakse võtta Pirita jõest vett 2112 m³/d ehk 0,0245 m³/s, seega jääb veevõtt mitusada korda alla pikaajalise keskmise vooluhulga ja seega ei mõjuta veevõtt oluliselt Pirita jõe veerežiimi.

Kavandatav tegevus ei ohusta piirkonna põhjaveekihtide head seisundit, kuna põhjavesi on piirkonnas kaitstud ning tegevuse elluviimisega ei kaane reostusohu, mis võiks põhjustada põhjavee reostumist. Planeeritud tööde käigus ei ole ette nähtud selliseid tegevusi ega selliste kemikaalide või ainete kasutamist, mis võiksid oluliselt halvendada põhja- või pinnavee kvaliteeti.

3.5. Mõju piiriülesus

Kavandataval tegevusel puudub piiriülene mõju.

3.6. Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.6.1. Informatsioon kavandatava tegevuse kohta.

Informatsioon kavandatava tegevuse kohta on kajastatud käesoleva eelhinnangu 1.peatükis.

3.6.2. Mõjuala ulatuse määratlemine

Kavandatava tegevuse mõju on tulenevalt tegevuse iseloomust ja ulatusest lokaalne. Tegevuse käigus toimub ajutine vee võtmine kunstlume tootmiseks. Kalastiku ekspert Martin Kesler on andnud ekspertarvamuse, mille kohaselt veevõtt Pirita jõest kunstlume tootmiseks ei ole ohuks seal kaitstavale vee-elustikule ja jõeliselastele elupaikadele. Kavandatud vee võtmine, aga toimub hilissügisel ja talve esimeses pooles, mis on Eesti piirkonna jõgedes üks veerikkamaid perioode.

3.6.3. Kavandatava tegevuse mõjupiirkonda jäävate Natura-alade iseloomustus

Pirita jõeoru maastikukaitseala kuulub ühtlasi Natura 2000 looduslade võrgustikku Pirita loodusala (EELIS kood RAH0000039).

Eesti looduse infosüsteemi (EELIS, Keskkonnaagentuur) kohaselt on piirkonnas inventeeritud Natura elupaigatüübid aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510) ning jõed ja ojad (3260), mis on Pirita jõeoru maastikukaitseala kaitse-eesmärkideks.

3.6.4. Tõenäoliselt ebasoodsate mõjude prognoosimine ja tuvastamine

Lume lühiajaline ladustamine kaitsealuste pärandniitude kooslustel ei ole Toomas Kuke eksperthinnangu kohaselt varasemalt pärandniitudele mõju avaldanud ja seda ei ole oodata ka edaspidi, kuna lund hoitakse alal koos transpordiga 3-4 nädalat sagedusega 1-2 korda aastas väljaspool vegetatsiooniperioodi.

3.6.5. Kokkuvõte

¹⁸ OÜ Maves, Tallinn 2019, „Ekspert hinnang Maanteeameti sademevee väljalaskudele võttes aluseks omaseire andmed ja tellitud veeseire uuringud“, punkt 6.2.2, lk 34.

Lumetootmise ning vedamise trajektoorid on selgelt määratletud mööda olemasolevaid teid ja radu, arvestades alal valitsevat kaitsekorda ja kaitseväärtuseid. Lume ladustamist väljaspool terviseradu saab lubada lühiajaliselt.

Toomas Kuke koostatud eksperthinnagu⁹ kohaselt ei avalda talvine lumetootmine elupaigale ohtu, kuivõrd seda tehakse väljaspool vegetatsiooniperioodi ning kunstlumi viiakse alalt kiirelt ära.

Natura eelhindamise tulemusel jõutakse järeldusele, et Pirita jõest vee võtmisel ebasoodne mõju Natura 2000 võrku kuuluva Pirita loodusala kaitse-eesmärkidele on välistatud ning puudub vajadus edasi liikuda täis- ehk asjakohase hindamise etappi.

3.7. Mõju kaitstavatele loodusobjektidele

Kavandatav tegevus toimub Pirita jõeoru maastikukaitsealal. Pirita jõeoru maastikukaitseala kaitse-eesmärgiks olevad elupaigatüübid kattuvad Pirita loodusala kaitse-eesmärgiks olevate elupaigatüüpidega. Mõju nendele elupaigatüüpidele hinnati punktis 3.6, mille käigus jõuti järeldusele, et kavandataval tegevusel ei ole ebasoodsat mõju elupaigatüüpidele

Pirita jõest vee võtmisega ei kaasne nahkhiirte häirimist ja see ei mõjuta pesitsus ega toitumistingimusi. Ekspertarvamuse (koostanud Martin Kesler) kohaselt kunstlume tootmiseks vee võtmine Pirita jõest ei ole ohuks seal kaitstavale vee-elustikule ja jõeliselastele elupaikadele. Vee elustiku seisukohast on jõe vooluhulk kriitilise tähtsusega suvisel madalvee perioodil (juunist septembri lõpuni). Kavandatud vee võtmine, aga toimub hilissügisel ja talve esimeses pooles, mis on Eesti piirkonna jõgedes üks veerikkamaid perioode. Toomas Kuke koostatud eksperthinnangu kohaselt ei avalda lühiajaline lume ladustamine talvisel lumetootmise perioodil elupaigale ohtu.

Kavandataval tegevusel negatiivne mõju kaitstavatele loodusobjektidele puudub.

3.8. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Vee võtmine Pirita jõest ei oma negatiivset kumulatiivset ega piiriülest keskkonnamõju.

3.9. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused.

1. Pumpadel-torudel peavad ees olema võred, kalade veevõtu süsteemi sattumise vältimiseks. Veehaarete sissevoolul peab olema võre, mille varvavahe ei ole suurem kui 25 mm.
2. Lume tootmiseks võib Pirita jõest võtta vett väljaspool kalade aktiivset kude- ja rändeperioodi ajavahemikul 01.11-31.03.
3. Loa andjal on õigus luba muuta, kui seire tulemusel või muul viisil selgub, et keskkonnaloaga lubatud tegevusega kaasneb keskkonnoaht või oluline keskkonnahäiring ning huvi keskkonnaloa muutmata jätmiseks ei ole ülekaalukas. Loa andjal on õigus keskkonnaluba muuta ja seada täiendavaid tingimusi/meetmeid.

4. Eelhinnangu järeldus

Keskkonnaamet leiab, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju, mistõttu KMH algatamine ei ole vajalik järgmistel põhjustel:

1. Pirita jõest vee võtmisel kunstlume tootmiseks puudub negatiivne mõju kaitstavatele loodusobjektidele ja Natura 2000 alale ning puudub vajadus edasi liikuda täis- ehk asjakohase hindamise etappi.
2. Tegevus ei avalda olulist mõju Pirita jõe seisundile, kuna vett võetakse hilissügisel ja talve esimesel poolel, mis on Eesti jõgedes üks veerikkamaid perioode.
3. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ega vibratsiooni osas. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
4. Kavandataval tegevusel puudub piiriülene mõju.
5. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale.
6. Keskkonnanõudeid järgides on avarii-olukordade ja suurõnnetuste esinemine vähetõenäoline.

Täiendavad keskkonnameetmed ja –uuringud ei ole Keskkonnaameti hinnangul vajalikud.